

Fagligt selskab for sundhedsplejersker, august 2021

TRANSKØNNED E BØRN

HVEM ER JEG?

- Rikke Pristed
- Autoriseret psykolog
- Specialist I Sexologisk Rådgivning (NACS)
- Har arbejdet med sexologi i snart 15 år
- Tidligere ansat ved Jysk Sexologisk Klinik
- Nu egen sexologisk praksis på Bornholm

HVEM HANDLER DET OM?

- Dem vi taler om i dag, er de 0-18 årige børn/unge som oplever at de har en anden kønsidentitet end den ved fødslen tildelte.
- Det betyder, at de f.eks. ikke identificerer sig som ”pige” selvom det er det køn de er blevet tildelt, men det er ikke i alle tilfælde at barnet nødvendigvis kan sige hvad det så er.
- Det handler om dem som vedvarende og vedholdende føler, og giver udtryk for, at have en anden kønsidentitet end den ved fødslen tildelte.
- Det handler om børn/unge som oplever/signalerer ubehag ved at blive fastholdt i det ved fødslen tildelte køn.

HVEM HANDLER DET IKKE OM?

- Det handler ikke om børn som ønsker at udforske tøj, aktiviteter og interesser som vi i kulturen tilskriver et andet køn end det ved fødslen tildelte.
- Dette er almindelig adfærd for børn (med mindre den bliver undertrykt)
- Det handler ikke om de børn som godt vil være ”mormor” i en leg, selvom de hedder Knud

HVOR MANGE DREJER DET SIG OM?

- Det ved man i bund og grund ikke.
- Det estimeres at ca 1-2 % oplever kønsinkongruens
- Nogle undersøgelser viser at helt op til 5% i løbet af livet oplever tvivl omkring kønsidentitet
- Der blev i 2019 henvist ca 216 personer over 18 år til CKI, og 168 under 18 år. (kilde: CKI)
- Ikke alle som oplever at der er uoverensstemmelse imellem tildelt køn og selvoplevet identitet som søger behandling eller henvises. Derfor er der et stort mørketal.

ER DER KOMMET FLERE?

- Nej.
- Men transkønnede (både børn og voksne) er blevet mere synlige i samfundet og i medierne de senere år.
- Der er kommet en større åbenhed og accept, som gør at det er lettere at blive bevidst om hvad det handler om, og lettere at sige højt hvordan man har det.
- Det er i højere grad end for blot 10 år siden blevet muligt at være åben omkring sin identitet, og derfor virker det som om der er flere.

LIDT BEGREBSAFKLARING:

KØNSIDENTITET

- ◦ Ens kønsidentitet er ens egen vedholdende indre og individuelle oplevelse af dels sit køn (hvilket måske, måske ikke svarer til det ved fødslen tildelte køn) og dels sin krop (hvilket kan indebære ændringer af kroppens udseende eller funktion gennem medicinsk, kirurgisk eller anden behandling) samt måder at udtrykke sit køn på (herunder påklædning, tale og manerer).
- ◦
- ◦ Ens egen identitet er ligeledes påvirket af, hvilken forståelse, man har for køn og kønsidentiteter. Man kan have en binær eller non-binær forståelse.
 - (LGBT Danmark)

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE TRANSKØNNET / CIS-KØNNET?

- Dette vil sige, at ens oplevede kønsidentitet ikke svarer til det køn man fik tildelt ved fødslen. At være transkønnet handler om identitet og hvordan man oplever sig selv. At være transkønnet handler ikke om, hvordan man udtrykker sig gennem adfærd og påklædning, eller om seksualitet
- At være cis-kønnet vil sige, at der er overensstemmelse imellem det køn man fik tildelt ved fødslen, og det køn man selv identificerer sig med.

(FSTB)

HVAD ER ”KØNSINKONGRUEENS”?

- ”Inkongruens” betyder ”manglende overensstemmelse” (ja, ligesom i tysk grammatik ;)), i dette tilfælde imellem det oplevede og det tildelte køn.
- Det er en nyere betegnelse som man også i stadig større grad bruger ift diagnosticering.

HVAD ER ”KØNSDYSFORI”?

- Det er det ubehag, som en transperson kan opleve i forbindelse med uoverensstemmelsen mellem det ved fødslen tildelte køn og det oplevede køn.
- Kønsdysfori er en anerkendt medicinsk tilstand. Det kan være en kompleks tilstand, og det påvirker forskellige personer på forskellige måder.
- Nogen transpersoner oplever stærke og langvarige følelser af kønsdysfori, hvilket bl.a. kan give sig udslag i at føle sig deprimeret over sit køn, kønsudtryk, adfærd eller krop.

(Kilde: LGBT Danmark)

IDENTITET OG SEKSUALITET

- Kønsidentiteten har ikke noget at gøre med seksuel orientering. Det er to vidt forskellige og helt adskilte ting.
- Seksualitet handler om hvem og hvad du er tiltrukket af seksuelt, ikke hvem du er som person.
- Man kan ikke sige noget om menneskers seksualitet baseret på deres kønsidentitet.

BINÆR - OG NON-BINÆR KØNSIDENTITET

- En binær kønsforståelse giver kun plads til to former for kønsidentitet og kønsudtryk; enten det maskuline mand/dreng eller det feminine, kvinde/pige. Køn opfattes som to uafhængige, modsatte former.
- En non-binær kønsopfattelse giver mulighed for gråzoner mellem det feminine og maskuline, hvor man som person kan være både-og, enten-eller eller noget helt andet.
- (Kilde: FSTB)

BIOLOGISK / TILDELT KØN

- ”**Biologisk køn**” er et misvisende begreb, som ikke tilgodeser de mange nuancer der faktisk indeholdes i det biologiske.
- Tilsyneladende biologisk køn er ikke nødvendigvis ensbetydende med oplevet køn.
- ”**Tildelt køn**” er det køn som fødselspersonalet umiddelbart vurderer at barnet har, men som udelukkende er baseret på de synlige kønsdele.
- Ingen af disse tager udgangspunkt i personens egen oplevelse, og kan således ikke således ikke siges at være dækkende.

AT PASSERE / IKKE PASSERE

- At passere vil sige at omverdenen umiddelbart opfatter en som det identificerede køn
- Ikke at passere vil sige at andre ikke opfatter en som det køn man ønsker at blive opfattet som

HVAD BETYDER ”TRANSITION”?

- ”Transition” betyder en overgang fra en tilstand til en anden.
- Ift social transition betyder det at man begynder at leve som det køn man identificerer sig som, ude blandt andre.
- Man kan også tale om hele processen generelt som en transition, dvs både socialt, medicinsk og evt kirurgisk.

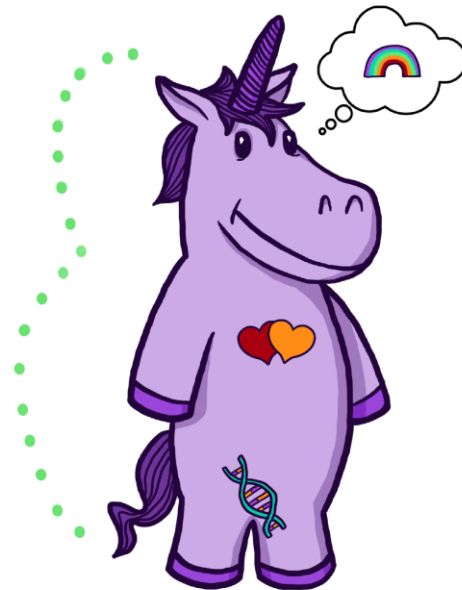
S O C I A L T R A N S I S T I O N

- Social transition vil sige at man begynder at klæde sig i det kønsudtryk man identificerer sig med, og at man f.eks. beder om at blive kaldt ved det navn og de pronomener man foretrækker, at man viser sig for omverdenen på den måde som man gerne vil opfattes.
- Det betyder også, at man opfører sig i overensstemmelse med sin identitet, fremfor med de forventninger der måske hidtil har været til adfærd, interesser, m.v.
- Det kan også betyde at man i højere grad er sammen med de børn som har den samme kønsidentitet som man selv har, og i højere grad deltager i de samme aktiviteter som disse børn.
- Dette skyldes hovedsagelig at vi stadig har en stærk opdeling af børn baseret på køn, i stedet for f.eks. interesser.

ET NYTTIGT REDSKAB, BÅDE FOR SELV AT FORSTÅ DET, OG FOR AT TALE MED ANDRE OM DET:

The Gender Unicorn

Graphic by:
TSER
Trans Student Educational Resources

 Gender Identity
Female/Woman/Girl
Male/Man/Boy
Other Gender(s)

 Gender Expression
Feminine
Masculine
Other

 Sex Assigned at Birth
Female Male Other/Intersex

 Physically Attracted to
Women
Men
Other Gender(s)

 Emotionally Attracted to
Women
Men
Other Gender(s)

To learn more, go to:
www.transstudent.org/gender

Design by Landyn Pan and Anna Moore

FORSKELLIGE TEORIER OM ÅRSAGER:

- De biologiske (at det skyldes hormonpåvirkning i fostertilstanden, at der er forskel på hjerneudviklingen hos cis- og transkønnede, t det er genetisk)
- De psykologiske (forholdet til forældrene, forholdet imellem forældrene, forældrenes ønske om at få et barn af et andet køn, opdragelse m.m. INTET af dette er bevist)
- De sociale (skilsmisse, mobning, ACEs, smitte fra jævnaldrende, ”trends”)

HYPPIG MISFORSTÅELSE: ”DET ER ET VALG”

- Dette er ikke baseret i forskningen, men en udbredt misforståelse der flourer mange steder, både i medier, blandt fagpersoner og lægfolk.
- Det er den samme diskussion der i sin tid var omkring seksuel orientering, men som vi på dette område har forladt, og i dag accepteres det (næsten overalt), at dette ikke er noget man selv vælger.
- Som en af de børn jeg har arbejdet med sagde: ”Hvis det virkelig var et valg, tror I så ikke at jeg havde valgt noget der var lidt nemmere?”

ASF OG TRANSKØN:

- Der er tilsyneladende en højere forekomst af ASF blandt transkønnede (6-20% vs 0,6 % i resten af befolkningen).

Mulige forklaringer?

- En tendens til at udfordre sociale normer og konventioner, som gør det lettere at komme ud? (noget som ofte forbindes med ASF)?
- Manglende spejling som den man er, og manglende genkendelse i andre?
- Fejlfortolkning?
- Simpelthen sameksisterende tilstande?
- Vigtigt ikke at udskyde behandlingen pga ASF diagnose, da det forværrer den psykosociale trivsel
- OBS – alle transbørn/unge skal udredes psykiatrisk, i modsætning til resten af befolkningen
- (kilde: Lucia Pop, Ålborg Sexologiske Center)

TRIVSEL HOS TRANSKØNNED E
BØRN:

BETYDNING AF AFVISNING

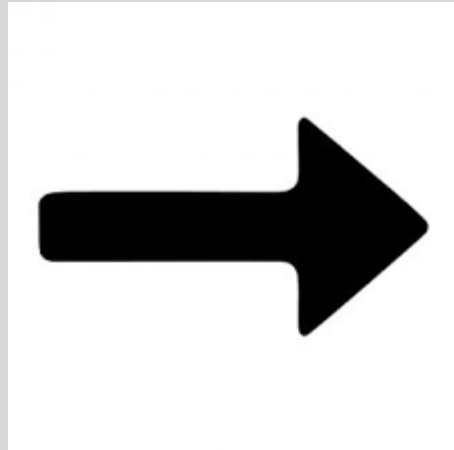
- Forskning fra FamilyAcceptance Project viser, at adfærd fra forældres/omsorgspersoners side, som af børnene opfattes som afvisende, væsentligt forøger risikoen for sundhedsmæssige og psykiske problemer.
- Afvisende adfærd underminerer barnets selvværd og selvtillid, og kan sætte sig livslange spor.
- ”The transgender child” – Brill & Pepper, 2008

OLSON ET AL: MENTAL HEALTH OF TRANSGENDER CHILDREN WHO ARE SUPPORTED IN THEIR IDENTITIES

- Socialt transitionerede transkønnede børn som bliver støttet i deres kønsidentitet har udviklingsmæssige normale niveauer ift depression og kun let forhøjede niveauer ift angst.
- Børn som støttes i deres kønsidentitet opfatter ikke sig selv som ”syge”, i modsætning til børn som ikke støttes. Disse har en højere tendens til at internalisere ”psykopatologi”.
- (Olson et al., 2016).

Risikofaktorer for transkønnede børns trivsel:

- Manglende støtte
- Afvisning
- Mobning
- Latterliggørelse
- Heteronormativitet
- Cisnormativitet

- "Gender noise"
- Minoritetsstress
- Selvskade
- Selvmordstanker/selvmondsforsøg
- Spiseforstyrrelser
- Angst
- Depression

Har det overhovedet noget med os at gøre?

- «..negative erfaringer fra barndommen av kan påvirke livskvaliteten til mennesker med kjønnsidentitetstematikk resten av livet.
- Videre er tema svært viktig fordi barn og unge tilbringer hverdagen i offentlige utdanningsinstitusjoner som barnehage, skole og SFO, og er prisgitt at disse miljøene gir et handlingsrom som er inkluderende, åpent og tolerant».
 - Rapport fra Ligestillingscentret i Norge: <https://likestillingssenteret.no/wp-content/uploads/2016/02/Alskens-folk.pdf>)

Hvad kan vi være opmærksomme på ift adfærd/signaler?

- Situationer hvor barnet skal præsentere sig selv
- Situationer hvor man deler børnene op efter køn
- Barnet føler sig anderledes, synes ikke at det passer ind
- Skam og skyld
- Ensomhed
- Viser tegn på sorg
- Manglende engagement/interesse
- Manglende trivsel i skolen/institutionen
- Social tilbagetrækning
- Dårlige familierelationer
- Frustration/vrede
- Hos unge: undgår at date/seksuelle oplevelser
- Depression/angst

Hvordan kan vi som fagpersoner bedst støtte børnene?

- Lyt! Både til det der bliver sagt, og det der ikke bliver sagt.
- Vær opmærksom hvis du kan mærke at det er svært for dig at tale med barnet om det, hvis du kan mærke noget modstand hos dig selv.
- Vær opmærksom på at minimere omfanget ”kønning” – både sprogligt, undervisningsmæssigt, forventningsmæssigt.
- Vær opmærksom på hvordan forældrene forholder sig
- Hjælp barnet med at sætte ord på ift de andre børn.
- Vær et godt eksempel ift de andre børn og voksne, vis at dette hverken er dramatisk eller katastrofalt.
- Vær opmærksom på hvordan barnet kan få de bedste trivselsmuligheder uanset kønsidentitet.

Hvor meget kan/må/skal man blande sig som fagperson?

- Igen – udgangspunkt i barnets tarv.
- Hvis barnet ikke trives, har vi pligt til at forholde os til det, også hvis det er relateret til kønsidentitet/udtryk
- Barnets trivsel er et offentligt ansvar, og vi har som fagpersoner f.eks. skærpet underretningspligt.
- Hvis du vurderer at barnets mistrivsel er så alvorlig at du vurderer at der skal laves en underretning, så tal med forældrene, og fortæl dem hvad du gør, og hvorfor.
- Hvis det på nogen måde er muligt at få et samarbejde med forældrene, er det det bedste, men hvis forældrenes tilgang til barnets kønsidentitet er skadelig for barnet, har vi pligt til at handle.

Lykken er...

At kunne være den man er, på lige fod med alle andre.

Ulykken er...

◦ At blive gjort forkert, eller udstillet.

Hvor kan man få hjælp/information?

- FSTB – Foreningen til Støtte for Transkønnede Børn (her findes bl.a. en bogliste og andet info-materiale)
- Privatpraktiserende psykologer med forstand på dette område (liste kan findes på FSTB's hjemmeside)
- LGBT Danmark (især for unge)
- Sabaah (for børn/unge med anden etnisk baggrund) <https://sabaah.dk/>

FORSKNING PÅ OMRÅDET:

- [1] Mental Health and Self-Worth in Socially Transitioned Transgender Youth af Lily Durwood, Katie A. McLaughlin, Kristina R. Olson, i Journal of American Academy & Child & Adolescent Psychiatry. 2016.
- [2] Mental Health of Transgender Children Who Are Supported in Their Identities af Kristina R. Olson, Lily Durwood, Madeline DeMeules, Katie A. McLaughlin. I Pediatrics Volume 137, Nr. 3. Marts 2015.
- Om desistance: <https://www.kqed.org/futureofyou/441784/the-controversial-research-on-desistance-in-transgender-youth>
- The Amsterdam cohort:
https://www.senaat.eu/9370000/1/j4nvi0xeni9vr2l_j9vvkfvj6b325az/vl1om6kqo2ye/f=/vl1om6kqo2ye_opgemaakt.pdf

HER KAN I LÆSE MERE OM BEHANDLING:

- Stophormoner:
- <https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-14369/behandling-af-for-tidlig-pubertet.pdf>
- <https://www.fstb.dk/>
- <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/sundhedsfaglig-hjaelp-ved-koensidentitetsforhold>

Take home
message:

Det er ikke et valg

Børn trives hvis de
bliver støttet

Man kan ikke ”gøre”
et barn transkønnet

TAK FOR JERES
OPMÆRKSOMHED

SUNDAE KIDS